

L'ESCORTA: ESPECIALISTA EN PROTECCIÓ PERSONAL

UN DELS SERVEIS MÉS ANTICS DEL COS

"Vigilar i protegir persones" és la funció més bàsica de totes les policies i, en ser-ho, va ser una de les primeres encomanades als Mossos d'Esquadra des de la seva reinstauració a mitjan segle passat. El 23 d'abril de 1952 una quarantena d'agents, que integraven una emergent secció de Mozos de Escuadra autoritzada pel Ministeri de Governació espanyol, assumien les tasques de vigilància i protecció d'autoritats, funcionaris, òrgans, edificis i dependències de la Diputació de Barcelona.

La seguretat personal del president de la Diputació va ser, doncs, una de les tasques prioritàries de què es van fer càrrec part d'aquests efectius, i van establir el precedent del que 30 anys més tard seria la Unitat Especial d'Escorta dels Mossos d'Esquadra. Aquests guardes desenvolupaven les seves funcions uniformats amb el vestit de gala del cos i, amb tan llampant indumentària, feien els acompanyaments del president arreu de l'Estat.

Al 1977, amb el restabliment de la Generalitat i el retorn del seu president exiliat, els mossos van passar a dependre d'aquesta institució. El servei de protecció d'autoritats de la Generalitat de Catalunya seria, però, a partir d'ara i fins al 1984, un servei mixt desenvolupat per Policia Nacional i Mossos d'Esquadra.

A la tendra democràcia recentment implantada es respira una atmosfera enrarida pel terrorisme i per l'intent de cop d'estat del 23 de febrer de 1981. El trontollar social i polític del fet posa en alerta les institucions. La seguretat del Govern català passa, en bona part, per la protecció dels seus dirigents, amb la qual cosa s'observa la necessitat de reforçar el servei dels Mossos destinat a aquesta funció.

Al desembre d'aquell any, 25 nous mossos se sumen al centenar que fins aleshores conformaven el cos. Bona part d'aquests efectius es van incorporar al servei d'escortes per a la protecció del president de la Generalitat, Jordi Pujol; el president del Parlament, Heribert Barrera, i els consellers de Governació, Joan Vidal, i de Política Territorial i Obres Públiques, Josep Maria Culler.

Al 1982 es convoca la primera promoció nombrosa del cos amb 280 places: naixia la Policia Autònoma de Catalunya. Al juliol d'aquest any, per ordre del conseller de Governació, es crea la Unitat Especial d'Escorta dins dels Mossos d'Esquadra, per a la protecció d'autoritats i funcionaris de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta nova unitat, creada inicialment amb 19 mossos comandats per tres caporals sota les ordres del director general de Seguretat Ciutadana, caminaria sola per primera vegada a principis de 1984. Aquest any el servei d'escortes, engruixit amb un 10% de la recent llicenciada primera promoció d'agents, competia únicament i exclusiva a Mossos d'Esquadra.

L'augment de plantilla va permetre ampliar el nombre de persones objecte de protecció, fins aleshores limitat a les personalitats polítiques del Govern català considerades possibles objectius d'amenaça.

El servei d'escortes es va mantenir com una unitat especial independent fins fa quatre anys. L'abril de 1996, per raons d'operativitat, va esdevenir una àrea depenent de la Divisió Central de Seguretat Ciutadana. És també aquest any quan per primera vegada s'incorporen dones al servei.

Actualment, l'Àrea d'Escortes del Mossos d'Esquadra està conformada aproximadament per un centenar d'agents i no deixa de créixer. Són 18 anys d'evolució des de la seva creació al 1982, 18 anys de treball, formació i professionalitat creixent.

Especialistes en protecció integral

L'escorta esdevé per al VIP un veritable guardià de la seva persona. L'autoritat protegida ho és sota el temor que, pel càrrec que desenvolupa, se li presumeix un potencial risc afegit a una vulneració dels drets fonamentals que tot ciutadà gaudeix en societat. És per això que l'escorta actua com a garantia tant de la seva integritat física com de la seva llibertat.

L'acompanyament, la defensa i la protecció d'autoritats de la Generalitat per impedir que siguin objecte d'agressions o actes delictius és, però, només una part de les tasques encomanades als escortes. Els mossos que desenvolupen aquest servei vetllen també per l'honor i la imatge pública dels seus protegits, i els preserven de qualsevol mena d'atac que els pugui lesionar moralment.

Però cal tenir en compte que l'autoritat pública no només pot ser objecte d'amenaçes externes sinó que es pot veure sorpresa, sobtadament, per una indisposició o patir qualsevol mena d'accident que posi en perill la seva salut. L'escorta no només tindrà cura d'evitar que això passi, en la mesura que estigui al seu abast, sinó que a més reaccionarà amb prestesa per socórrer el seu protegit davant d'una crisi mèdica.

L'autoritat té en l'escorta la persona més propera per auxiliar-la i de la seva resposta immediata i eficaç pot dependre la seva vida. Tot escorta està preparat per practicar reanimació cardiopulmonar i mantenir la persona, ferida o malalta, estable fins a l'arribada dels serveis sanitaris. L'escorta del cos de Mossos d'Esquadra és, per tant, un professional altament preparat que el converteix en un veritable especialista en protecció integral d'una persona. La constant proximitat de l'escorta al subjecte a protegir, tant en l'àmbit privat com en el públic, obliga també el policia a conduir-se dins d'una ètica professional que haurà de ser meritòria de la confiança i credibilitat del seu protegit. L'escorta ha de desenvolupar les seves funcions amb el deure de la discreció i de la seriositat que hauran de garantir el dret a la intimitat personal i familiar i el

secret de comunicacions del funcionari.

La importància de la imatge

El fet que l'escorta treballi amb les màximes autoritats de Catalunya comporta que la projecció pública de la seva conducta professional hagi de ser excel·lent i meritòria. El comportament d'aquesta policia que acompanya permanentment la personalitat pot jugar a favor o en contra de la imatge tant del mateix VIP com del cos de Mossos d'Esquadra.

La imatge de l'escorta, com a representant d'una institució, juga un paper clau dins del rol professional d'aquesta especialitat policial.

L'escorta, com a acompanyant d'autoritats de la Generalitat en les seves compareixences públiques arreu de l'Estat i de l'estranger, esdevé el representant del cos fora de Catalunya.

D'altra banda, com ja s'ha dit, l'escorta preserva la imatge oficial de l'autoritat que té assignada. En aquest sentit, el policia treballa per repel·lir qualsevol agressió externa encaminada a l'ofensa moral de la personalitat. Però també cal tenir en compte que una reacció errònia o fora de lloc de l'amatent pot afectar seriosament el renom de l'autoritat i el crèdit dels Mossos d'Esquadra com a Policia de la Generalitat.

Pèrfil i formació molt específica

L'escorta és un agent de característiques físiques i perfil psicològic ben definits. Lluny de la imponent i temible imatge dels fornits bodyguards de pel·lícula americana, l'escorta és un policia que combina presència i condició física, equilibri emocional i psíquic i instrucció en diverses disciplines que el capaciten per a la defensa pròpia i d'un tercer.

La seguretat de la personalitat passa per la seguretat del mateix escorta

Són policies amb funcions específiques de gran responsabilitat que requereixen un nivell de preparació, tant física com de coneixements, de primer ordre. Per aquesta raó és una de les unitats del cos que més temps esmerça en formació continuada -se situa en segon lloc després del GEI-, pel que fa al mestratge periòdic en tècniques especialitzades d'actuació.

Inicialment l'escorta del cos de Mossos supera un curs general de 250 hores amb un programa ampli que compagina teoria amb desenvolupament pràctic. El curs, però, no abasta solament l'aprenentatge de les tècniques operatives específiques de la particular metodologia de treball dels escortes, sinó que dota aquests policies d'eines que els faculden per ser veritables tot terreny en matèria de seguretat personal.

Des de la qualificació en la pràctica de primers auxilis d'urgència, passant per nocions en extinció d'incendis, fins al mateix entrenament físic i psicològic,

l'escorta del cos rep una completa formació validada per anys de professió al nivell de les més modernes policies europees.

D'altra banda, malgrat l'aparent individualitat amb què treballa l'escorta, sempre amatent del seu protegit, la feina que desenvolupa és el resultat d'una laboriosa actuació en equip que coordina les diverses seccions internes de l'Àrea d'Escortes i les altres unitats del cos. És per aquest motiu que gairebé un terç del programa de formació de l'escorta està dedicat al suport i la compatibilitat de funcions amb la resta de grups de la Divisió Central de Seguretat Ciutadana, així com amb la resta de serveis operatius del cos.

PROGRAMA GENERAL DEL CURS D'ESCORTES DEL CME

1. Principis d'actuació i marc legal

Legislació i dret penal
Estructura de la DGSC

2. Planificació i metodologia d'actuació

Tècniques d'escorta
Avançades de planificació
Dispositiu de seguretat
Capsules a peu
Protecció del Consell de Govern
Segones residències (pràctiques)
Terrorisme i grups terroristes

3. Tècniques operatives

Transmissions
Avançada de ruta
Rutes
Extinció d'incendis
Pràctiques

4. Mitjans i tècniques de suport

Seguretat d'edificis
Informació (USI i autoprotecció)
Tedax
GEI
Unitat canina
Unitat subsòl
Manteniment físic
Defensa personal
Tir

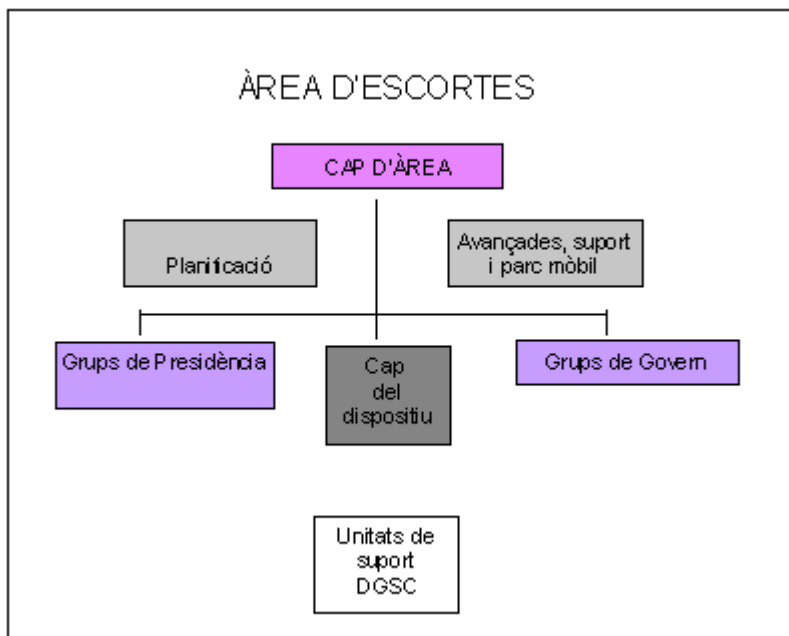
5. Formació complementària

Primers auxilis i suport vital
Cicle de conferències

TOTAL: 250 hores

Formació continuada

Però l'Àrea d'Escortes dels Mossos d'Esquadra aplica, a més, un important afany en la impartició permanent, durant tot l'any, de les principals disciplines que hauran de mantenir els agents en condicions de màxima eficàcia. A excepció del mes d'agost, diàriament els efectius d'aquesta unitat són instruïts en diverses activitats formatives adreçades al manteniment físic i la defensa personal, al tir i a matèries teoricoeducatives que, amb el suport d'audiovisuals i la pràctica de simulacres, hauran d'ubicar el mosso davant de diferents situacions crítiques que poden irrompre en el seu servei.

Organització interna

L'Àrea d'Escortes, sota la supervisió del seu cap, s'organitza en funció del servei en dos grups diferenciats: el de Presidència i el de Govern. Els agents adscrits al primer grup s'encarreguen de la seguretat personal del President de la Generalitat i la seva esposa en qualsevol de les seves activitats, siguin privades, semi-privades o públiques. Exerceixen íntegrament tant la vigilància dinàmica del President, són xofers executius de protecció en els seus desplaçaments, com la vigilància estàtica, en l'àmbit corporatiu i residencial.

Els escortes del grup de Govern són els responsables de seguretat de la resta de personalitats institucionals de la Generalitat de Catalunya. Puntualment, la visita a Catalunya d'alguna autoritat estatal o estrangera activa un pla coordinat entre els responsables de protecció personal del VIP (Cos Nacional de Policia, Guàrdia Reial, policia d'un país estranger, ...) i el servei d'escortes de la Policia de la Generalitat. Sigui com sigui, la compareixença pública de la personalitat, pertanyent a un grup o a l'altre, acciona l'elaboració d'un dispositiu de seguretat que requereix d'una minuciosa planificació prèvia. En aquest sentit un equip d'avançada, amb el suport d'altres brigades del cos, recull en un informe, supervisat pel responsable del dispositiu, la valoració dels possibles riscos emergents en la jornada de celebració de l'acte.

En funció d'aquest informe previ, es decideixen les línies d'actuació i la intervenció de les unitats del cos que hauran de participar en el dispositiu. Però, malgrat aquesta previsibilitat, el servei planificat pot patir variacions arribat el dia, en funció que els responsables que comproven la seguretat del recorregut ordenin o no l'oportunitat de tirar endavant l'itinerari i la compareixença de l'autoritat a l'acte previst. A partir d'aquí, la seguretat de l'operatiu resulta de la suma de diversos cercles concèntrics policials que parteixen de la personalitat a protegir. El cercle de radi més curt el cobreix l'escorta més proper al VIP, aquell que és visible i clarament identificable com a tal i que l'acompanya en tot moment. Aquesta càpsula segueix vigilada de prop per les unitats de requisa, és a dir, aquelles que examinen i mantenen en condicions de seguretat l'escenari per on s'ha de moure l'autoritat. El tercer cercle el componen la resta

de grups de seguretat ciutadana i/o de trànsit que donen suport a l'Àrea d'Escortes en el pla de protecció.

Si més no, la complexitat de cada dispositiu varia en funció dels riscos puntuals i genèrics associats a la mateixa personalitat, lloc, moment i característiques de l'ocasió que requereix la seva presència.

Del dia a dia d'un escorta

Darrere de totes aquestes qüestions tècniques, el dia a dia d'aquesta especialitat policial amaga vivències de tota mena. Vivències rutinàries, anecdòtiques, dures, agradables... Són els avantatges i els inconvenients que tot ofici emana i que hom valora cap a on decantar la balança. El pes de la responsabilitat, la tensió d'una actitud amatent sostinguda al llarg de tota la jornada, la pressió amenaçant d'un risc aquell dia massa possible o, senzillament, llargues esperes, hores i hores dempeus i la consecució d'actes que no permeten descans conformen, sense dubte, la vessant més feixuga del servei.

La contrapartida més atractiva, però, neix de la mateixa naturalesa del servei. Visites a palaus, una llotja del Liceu, viatges, bufets de gran gourmet i actes protocol·laris de restringit accés només per a autoritats de les quals l'escorta no se separa, i dels que, per tant, indirectament, en gaudeix i que d'una altra manera difícilment tindria a l'abast.

Disteses o difícils, en totes i cadascuna de les ocasions l'escorta no abaixa la guàrdia, la vida de la persona que té al seu càrrec en depèn. Per això, l'escorta no deixa de ser, també per al seu protegit, un VIP, un policia de vital importància.

Cristina Nualart i Claramunt

Oficina del Portaveu

FLORENT GAGNÉ: "Cal un acostament global al problema de la criminalitat."

Florent Gagné, és el director general de Seguretat del Quebec i va estar uns dies amb nosaltres per tal de canviar impressions i comprovar personalment el funcionament del nostre cos de policia i de les nostres perspectives futures. Al senyor Gagné, l'acompanyava el director general adjunt, responsable d'investigació criminal, John Bordeau.

Quin és el motiu concret de la seva visita?

És la primera vegada que visitem Catalunya i, entre d'altres, el motiu és que la Sûreté du Québec i els Mossos d'Esquadra mantenen relacions cordials des de fa ja alguns anys i volem fer prosperar aquestes relacions. D'altra banda, el Govern del Quebec i la Generalitat de Catalunya també han establert relacions molt estretes que s'han concretat en la creació d'una oficina del Quebec aquí a Barcelona. Des d'aleshores, la comunitat quebequesa manté una gran amistat amb la comunitat catalana, per tant, la nostra visita a Catalunya s'inscriu en aquest acostament entre les dues comunitats. D'altra banda, la Sûreté du Québec és una organització policial similar als Mossos d'Esquadra i tenim molts reptes, activitats i problemes que són bastant comuns en una organització i l'altra i, per tant, tenim molt interès també en el pla tècnic. Per a nosaltres, el cos de Mossos d'Esquadra és un cos de referència, com nosaltres, la Sûreté du Québec, ho som per als Mossos d'Esquadra. És una bella amistat, també present en el pla tècnic, que permet a cada cos de policia enriquir-se.

Actualment quin model policial s'aplica al seu país? Tinc entès que treballen intensament el model de policia de proximitat.

La policia de proximitat és un model que ha estat d'actualitat al llarg dels darrers 10 anys. Aquest model és impartit ara en la Sûreté du Québec. Té molts avantatges, però no volem caure en el que podria ser el costat "dolent" del model de proximitat. A la policia sempre hi ha un costat, malauradament, repressiu que ens cal mantenir. Aleshores, nosaltres creiem que tenim una noció bastant equilibrada del concepte de policia de proximitat. És el model policial que perseguim, però al mateix temps, tenim uns equips molt especialitzats en la repressió de la delinqüència, en la recerca del contraban, de la droga, de la moneda, etc. Mantenim, paral·lelament, els dos models de policia, l'un una mica més tradicional pel que fa a la investigació criminal que demana, en definitiva, tecnologia i formació i l'altre que concerneix més els serveis de proximitat amb el ciutadà.

Han tingut algun cos de policia de referència a Europa o als EUA per implantar la policia de proximitat?

Hem importat una mica de tot arreu. No hem copiat un model en particular. Penso que hem fet com vosaltres: vosaltres heu anat una mica a tot arreu i heu aplicat el que heu retingut de cada lloc que heu visitat, aportant els matisos propis de les vostres particularitats regionals i geogràfiques. És el que hem fet una mica a casa nostra. La policia comunitària està basada en el model de Robert Peel, que és el de tothom, però no tenim un cos de referència.

No es corre el risc que si ens centrem massa en la policia de proximitat deixem de banda la macroseguretat, les grans investigacions?

Si prenem el concepte de policia de proximitat i es porta a terme sense contrapartida anem probablement a desenvolupar avantatges molt certs, però, alhora hi hauria inconvenients majors. Tenim una policia que dóna prioritat a l'acostament de la població, la prevenció de la criminalitat, el suport al ciutadà, però la gran criminalitat no respon necessàriament al concepte de policia de proximitat. Per aquest motiu, intentem mantenir un acostament equilibrat entre el concepte de policia de proximitat, que sol ser el dels policies uniformats, que donen un servei a la població, i els investigadors criminals, que tenen una feina més tradicional, i quan dic tradicional no penso necessàriament "a l'antiga", perquè treballen amb els mètodes més moderns que hi ha, sinó en un costat necessàriament més repressiu que el de la policia de proximitat. Cal mantenir aquesta balança per evitar caure en una policia boy-scout que seria una policia amable i que respondria a nombroses necessitats, però que no respondria a totes les necessitats. Cal, doncs, mantenir aquest equilibri.

Aleshores el sistema de policia reactiva dels EUA no és per a vostès un model a copiar...

Els nord-americans tenen una forma de fer la policia molt diferent de la nostra. La Sûreté du Québec s'acosta més als conceptes europeus. Cada nit veig a la televisió la manera com la policia americana intervé, de forma molt brutal, amb grups d'intervenció especial molt contundents ... Hi ha tot un món entre els nostres veïns del sud, els EUA, i la manera com fem la policia al Canadà i, particularment, al Quebec, on estem més pròxims als conceptes europeus: França, Bèlgica, Espanya, etc. És una altra manera de fer una policia, més compensada.

Però segurament els problemes i el context social dels EUA són diferents als quebequesos per molts motius... la immigració, per exemple.

Els americans tenen índexs de criminalitat que no són tan diferents als nostres. És la manera de fer la policia que és diferent. És una manera de veure les coses, potser un moviment ideològic de dretes que s'ha reflectit en la pràctica dels serveis. A casa nostra, hi ha un acostament més comunitari i més global als problemes de la criminalitat.

Tenen formes de contrarestar els problemes derivats de la immigració?

Al Quebec la situació és diferent a la d'aquí per dos motius. La primera és que el Govern del Quebec ha establert un acord amb el Govern Federal (Canadà) fa vint anys sobre la selecció dels immigrants. De manera que els immigrants que vénen al Quebec estan prefiltrats pels funcionaris del Govern del Quebec,

per donar avantatges a les persones que tenen possibilitats d'integrar-se en la comunitat francòfona. Per tant, vénen de països francòfons o de comunitats que estan més naturalment inclinades a integrar-se en la cultura francòfona. Aquest és, doncs, un primer factor important: els immigrants que vénen a casa nostra, que han estat seleccionats, tenen més possibilitats d'integrar-s'hi. Sabem que sovint els problemes de la criminalitat són problemes de no-integració en la societat d'acollida. Ara tenim, malgrat aquest filtratge, problemes amb els immigrants, com en tots els països del món, però no són particulars, no hi ha situacions fora de control, és una criminalitat que es compara a aquella que vivim amb les màfies tradicionals, etc. No hi ha problemes perquè el volum d'immigració no té encara una dimensió que generi problemes particulars. Sí hi ha un problema, però un problema que és el mateix que el que trobem en les altres comunitats. Evidentment, hi ha algunes concentracions de tipus de crim en les comunitats porto-riquenyes, italianes i xineses però no són problemes particulars en relació amb la criminalitat, contràriament al que veiem a França, per exemple, on hi ha determinats problemes de criminalitat molt greus lligats a la immigració. No tenim encara aquest fenomen a casa nostra.

Creu que el delicte del futur serà el delicte informàtic? Esteu treballant sobre el tema?

Efectivament, serà un delicte important i hem d'estar preparats per combatre'l.

És evident que l'ordinador és una eina molt utilitzada i comporta problemes. En primer lloc, la comunicació a través del món, una comunicació que és molt difícil que els cossos de policia interceptin perquè els mecanismes d'encryptació per codificar la informació són molt sofisticats i impossibles de desxifrar de moment. També comportarà reptes tècnics. Perquè hi ha maneres d'emmagatzemar molta informació i de distribuir-la una mica per tot arreu.

Hem començat des de fa uns anys a tenir uns equips especialment dedicats al crim per ordinador, per ser capaços de seguir el desenvolupament tecnològic, d'anar a buscar la informació i de passar les barreres que es posen als ordinadors per no deixar-nos treballar.

Hi ha dos camps de criminalitat que cal cobrir en informàtica. Hi ha la criminalitat feta per la informàtica i hi ha molts nous sectors d'activitat econòmica com els bancs, les assegurances, la loteria que són ara a l'ordinador, informatitzats en xarxa, que donen als criminals noves facilitats, nous camps d'activitat per exercir l'activitat criminal. No únicament cal vetllar pel sector tradicional de la criminalitat com el robatori de diners que pot realitzar-se per ordinador, sinó també nous sectors que no eren objecte de la criminalitat. Exemple: el robatori de banc havia desaparegut perquè els bancs es protegien bé, però ara, amb l'arribada dels ordinadors, les transaccions per informàtica reobren de nou el sector bancari que estava tancat, s'obre de nou a l'explotació dels que són bastant brillants per penetrar sistemes informàtics com les accions borsàries, el robatori d'informació, de tot el que puguem imaginar. Per a les forces de policia representa un repte absolutament excepcional. Caldrà que tinguem especialistes en aquest nou àmbit.

L'evolució és tan ràpida que hem escollit llogar l'equipament a una gran empresa informàtica, en lloc de comprar-lo, per estar-ne sempre al dia.

Quina impressió s'emporta dels Mossos d'Esquadra i del nostre país?

Després de les diverses reunions que hem tingut, amb el director general de Seguretat Ciutadana i amb el comissari, hi ha dues coses que ens han sorprès. La primera és la importància del repte que comporta per als ME desplegar-se per tot Catalunya, en un horitzó no gaire llunyà, d'uns quants anys. És un repte espectacular, extraordinari. La segona és que hem constatat que és un cos de policia molt professional i que es compara fàcilment a les més grans organitzacions policials d'àmbit mundial. Sabem que és un cos de policia jove, però penso que el cos madurarà una mica al llarg dels propers anys. Estem segurs que és un cos de policia amb el qual estarem sempre orgullosos de cooperar i col·laborar, per la seva excel·lència, pels reptes que afronta i els mitjans que ha pres per realitzar-los. Jo he percebut que el cos de ME coneixerà un gran èxit en els propers anys i desitgem esdevenir un cos de referència al mateix temps que nosaltres també prenem com a model els ME per superar algunes dificultats que tenim. Penso que els dos cossos de policia, al Quebec i a Catalunya, podran mirar-se i progressar junts al llarg dels propers anys.

Pere Jané

Oficina del portaveu

Els primers cinc anys dels Mossos a Girona

El dia 1 de novembre de 1995, ara fa cinc anys, l'arribada del desplegament de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra va significar la implantació, per primera vegada a les comarques gironines, d'un nou model policial que assumia competències com a policia integral.

No és casualitat que el projecte s'iniciés a les comarques de la Selva i el Ripollès. La idiosincràsia de la comarca de la Selva ha permès aglutinar en dues ABP, d'una banda, el dia a dia de la zona costanera on es concentra la major part del turisme de Catalunya i es dona una tipologia delictiva derivada de les zones d'afluència turística, i de l'altra, els problemes quotidians que ofereix una zona on, fa cinc anys, es concentraven dues grans vies de comunicació: la N-II i l'A-7 (avui dia tres, amb l'obertura de l'Eix Transversal) i un nombre elevat d'urbanitzacions on la majoria d'habitats són de segona residència.

El Ripollès ofereix la cara contrària: és una comarca majoritàriament rural, amb unes necessitats i una dinàmica social que res tenen a veure amb les dues anteriors.

La Selva Litoral (Blanes):

L'ABP Selva Litoral és coneguda arreu del cos per ser una de les que més denúncies recull anualment, tot i que només té tres municipis: Blanes, Lloret de Mar i Tossa. La seva fama la precedeix, i tothom sap que és tot un repte professional treballar en un territori on la població és deu vegades superior en temporada alta (de Setmana Santa fins a l'octubre) que durant la resta de l'any.

Durant els primers anys de desplegament, concretament l'estiu de 1996, s'intervenien de forma sistemàtica en baralles tumultuàries, algunes d'elles força greus, que es produïen en zones on es concentraven els locals d'oci. La tasca de prevenció en aquestes zones d'esbarjo ha reduït al mínim aquest tipus de fets.

Així mateix, la previsió i prevenció d'incidents durant l'estada de seguidors alemanys i anglesos en la Copa d'Europa el maig de 1999 va ser clau perquè no es produís cap incident greu.

La Copa d'Europa no és l'únic esdeveniment multitudinari al qual els agents d'aquesta comissaria s'han hagut d'enfrontar. Des de l'assumpció de competències plenes en matèria de seguretat ciutadana i de trànsit, el cos de Mossos d'Esquadra està a càrrec de la seguretat de les edicions anuals del Ral·li Catalunya - Costa Brava.

Cada any, companys i companyes integren l'operatiu creat per a cada edició, i superen amb èxit serveis d'una durada i duresa superiors als habituals.

En els seus cinc anys d'existència l'ABP Selva Litoral ha tingut tres caps que coincideixen a definir el seu pas per la comissaria com una vivència professional enriquidora, que els ha permès adquirir en poc temps la mateixa experiència que haurien aconseguit en anys exercint el seu comandament en una altra destinació.

Fent una mica de memòria dels casos viscuts en aquesta ABP és fàcil observar que la varietat d'incidents és la norma. Hi ha de tot, des del cas d'un lladre que es presenta a la comissaria per reclamar el seu botí, una joia comissada poc abans per dos agents, i coincideix a la comissaria amb la víctima i propietària de la peça; fins al del suïcidi que no immuta la vídua i els fills de la víctima, que no canvien els seus plans de vacances i es desenten del cadàver perquè han d'anar a la platja.

Però no seria just parlar tan sols dels fets anecdòtics o dels incidents de seguretat ciutadana, cal fer esment d'investigacions com la del maig de 2000, quan es van detenir 23 persones, totes d'origen romanès. Aquests cas va ser el primer d'aquestes característiques en què es va imputar als detinguts el delictes d'associació il·lícita.

La Selva Interior (Santa Coloma de Farners):

Aquí la quotidianitat en iniciar el desplegament eren els robatoris a l'A-7 i a polígons industrials i els conflictes veïnals. La tasca policial, que ha potenciat la prevenció i la reacció en les zones més castigades, ha permès reduir els robatoris any rere any i assolir la xifra del 35% de resolució de casos. Pel que fa a la resta, la mediació en conflictes veïnals és fonamental per a una ABP on es concentren 37 urbanitzacions en 23 municipis. Algunes d'aquestes urbanitzacions són força extenses (a Maçanet de la Selva hi ha la segona urbanització més gran d'Europa) i conflictives i necessiten d'una especial atenció tant de mitjans com d'esforç personal dels integrants de l'ABP.

La principal dificultat que es presenta en una demarcació tan extensa és la distància que s'ha de recórrer per cobrir les emergències en segons quins sectors de patrullatge.

Dels casos viscuts a l'ABP Selva Interior, els més recordats són el comís, a principis de 1996, a Vidreres, de 2,750 kg d'haixix. La resolució d'aquest cas, si bé policialment pot no semblar gaire significativa, si que ho és pel fet que representa el primer comís rellevant de substàncies estupefaents a la Regió Policial Girona.

Una altra resolució que es guarda a la memòria dels qui han passat per aquesta comissaria és l'operació que va permetre desarticular una xarxa d'immigració il·legal. Els detinguts triaven com a víctimes dones de l'Europa de l'est que, amb documentació falsa, eren conduïdes fins a Almeria, on les obligaven a prostituir-se.

Aquests són, sens dubte, una petita mostra dels nombrosos fets que han passat durant cinc anys i que han deixat un rastre d'experiència professional per a tots els qui els han viscut.

Malgrat la seriositat que suposa parlar del casos coneguts i casos resolts, no es pot oblidar que no sempre la tasca policial se centra en la rigorositat de les investigacions i les detencions. Bona mostra d'això és la persecució que els mossos de Santa Coloma van protagonitzar l'estiu de 1999 durant la celebració de la Festa Major de Vidreres. Els "perseguits" s'havien escapat de la seva captivitat en un descuit dels guardadors. Aquesta fugida va revoltar tota la comarca i es va muntar un dispositiu de recerca que va durar un quants dies.

El balanç de l'operació va ser de quatre jònecs "detinguts".

Igual com en el cas de la Selva Litoral, tres han estat els caps que han comandat aquesta ABP. Per unanimitat tots en guarden un bon record, i coincideixen a descriure l'ambient que es respira a la comissaria com d'entusiasme i implicació. Un d'aquests comandaments, el sotsinspector Josep Saumell, descriu el record que té de l'ABP i el compara amb el del primer amor, a qui mai s'oblida. Segons Saumell, el pas per la comissaria li ha donat l'experiència necessària per afrontar amb més seguretat el comandament d'altres destinacions.

L'ABP Selva Interior és pionera en moltes coses, però potser la que més va cridar l'atenció, en el seu moment, va ser l'arribada de la sotsinspectora Rosa Maria Gubianes. La sotsinspectora ha estat la primera dona cap de comissaria, cosa que ha comportat nombroses anècdotes, en general positives.

Probablement, durant la seva carrera professional, Gubianes s'ha hagut

d'enfrontar a moltes dificultats, però segur que mai no va imaginar que comandaria una comissaria que, entre d'altres incidents, té registrat en el seu historial un accident d'aviació. A ningú no se li escapa que durant el mes de setembre de 1999 una avió de nacionalitat britànica va caure en un camp proper a l'aeroport de Vilobí d'Onyar. Sortosament el que podria haver estat un desastre aeri es va saldar amb tan sols una víctima.

El Ripollès (Ripoll):

El Ripollès, per la seva part, ens mostra una cara més rural de la població, amb un total de 1.500 masies censades entre els 19 municipis que la formen. Aquí la problemàtica és molt diferent i predominen els casos d'assistència i coordinació amb d'altres cossos d'emergències, per damunt dels conflictes d'ordre públic. El fet de no ser una comarca de pas, li confereix la calma que la caracteritza.

Segons el que explica el sotsinspector Blai Ortiz, actual cap de l'ABP, el Ripollès és una comarca tranquil·la, que no destaca per tenir una problemàtica social concreta o una delinqüència específica.

Diversos comandaments han deixat la seva empremta en aquesta comissaria, que es caracteritza per ser, segons tots ells, una demarcació on un percentatge molt important dels casos són assistencials. La recerca de persones desaparegudes al bosc o l'assistència en accidents de trànsit i extinció d'incendis se situen al capdavant de les actuacions policials.

Tot i això hi ha actuacions que han tingut força ressò, com el cas del desmantellament d'un grup que es dedicava al robatori de vehicles de luxe per tornar-los a vendre amb matrícules i documentació falsa.

Amb tot, la rutina de la comissaria de vegades es veu interrompuda per ciutadans que denuncien el robatori del seu vehicle, quan la realitat és que l'efecte de l'alcohol els ha fet oblidar el lloc on estava estacionat; o el boletaire que surt a buscar bolets a Guardiola de Berguedà i apareix l'endemà, sense saber ben bé com, a Campdevàrol.

CELEBRACIÓ DEL 5É ANIVERSARI

Aquest aniversari no es podia passar per alt i els efectius de les tres ABP homenatjades es van posar a treballar per celebrar l'esdeveniment.

S'han fet diversos actes lúdics i esportius oberts a tothom, com partits de futbol, espectacles per a la mainada, concursos de tir, costellades i, per als més agosarats, una dura cursa al Catllar (Ripollès) on a més de les dificultats que presenta en condicions climatològiques favorables, s'hi va afegir el mal temps, cosa que no va fer desistir els nombrosos participants.

La gran afluència i assistència de personalitats convidades als actes: alcaldes, representants d'administracions locals i comarcals, membres de la judicatura i

de les forces i cossos de seguretat, entre d'altres, ha deixat palès el grau d'integració, implantació i acceptació dels mossos en el territori.

Seria del tot injust no destacar la gran implicació i l'esforç de totes les plantilles, tant de mossos com de personal d'Administració general, que han aconseguit fer aquesta festa com a "seva", i han demostrat el grau d'unitat, cohesió i companyonia que hi ha a tot arreu. Gràcies a tots.

Però no voldria acabar aquest escrit sense donar les gràcies a tots aquells que amb el seu treball han fet possible que cadascuna d'aquestes ABP hagin servit d'exemple per a la implantació del cos de Mossos d'Esquadra a la resta del territori català.

Malauradament, i per aquestes estranyes ironies que formen part de la vida, el dia 3 de novembre es complia un altre aniversari, un trist i desagradable aniversari, el de l'absència del caporal Francesc Coca.

Personalment, no vaig tenir l'oportunitat de conèixer en Francesc, però estic molt segura que aquells que sí que el coneixien sabran que la seva timidesa i el seu tarannà de persona discreta l'haurien fet ruboritzar en saber que tots l'hem recordat.

El "Coca" va marxar sense dir-nos adéu, no va avisar, fins i tot amb el seu comiat va ser silenciós, i aquest silenci va produir un fort esclat de tristor entre els seus amics i companys. Ningú no l'oblida.

Ja no el veurem patricular per la comarca, ja no el sentirem parlar per l'emissora, però ningú no ens privarà mai de tenir d'ell un bon record, record que tan sols persones com en Francesc saben deixar.

Irene Alcaide i Servià

Oficina del Portaveu

JORDI VILA:

"CADA VEGADA ESTEM MÉS PRESENTS DINS DE L'ESTRUCTURA POLICIAL INTERNACIONAL."

Jordi Vila i Galindo, Barcelona, 1963. És sergent dels Mossos d'Esquadra i, entre altres llocs, ha estat destinat a l'AT de Tarragona, a l'Àrea d'Escortes i a l'ABP de Blanes. Des de fa tres anys és l'oficial d'enllaç del cos de Mossos d'Esquadra al Complex Policial de Canillas a Madrid.

Què fa un mosso d'esquadra a Madrid?

Fa concretament d'oficial d'enllaç, que és la figura policial que tenen tots els organismes internacionals policials i judicials amb representació a Espanya. El meu cas concret és ser el representant del cos de Mossos d'Esquadra a la Interpol, a l'Europol

Quina és concretament la seva feina?

En el cos de Mossos d'Esquadra, a mesura que hem anat desplegant-nos, ha aparegut la necessitat de donar i rebre informació d'interès policial d'arreu de món i també comunicacions sobre seguretat amb l'estranger. Fins aquell moment, això es feia a través de la sala interpolicial de Catalunya que enviava la nostra sol·licitud a la Prefectura Superior del Cos Nacional de Policia i aquesta, a la vegada, l'adreçava a la Interpol, que gestionava la demanda al país que ens interessava.

I és clar, tot aquest procés s'ha eliminat i hem guanyat en rapidesa i eficàcia. Actualment tot queda reduït a què els Mossos d'Esquadra em fan a mi directament la petició i des d'aquí jo la derivo cap a l'estranger i a l'inrevés, des de l'estranger em fan la petició a mi com a oficial d'enllaç i jo la trameto al cos de Mossos d'Esquadra.

Tot passa a través de la Divisió Central d'Investigació.

I això suposa una reducció important de temps de....?

En molts casos de tres o quatre mesos, altres no tant. Depenia molt del tipus de demanda. Realment, com es pot comprovar, s'ha guanyat moltíssim en rapidesa, gràcies a un mecanisme directe i senzill entre el CME i l'Interpol / Europol.

I l'acolliment a Madrid com a representant dels Mossos d'Esquadra com ha estat?

Els policies d'altres cossos de seguretat no coneixien la figura dels Mossos d'Esquadra o la coneixien poc, igualment que coneixien de lluny la manera de ser dels catalans. El primer mes, vaig haver de suportar "sanament" tot tipus d'acudits sobre catalans, però això també ajudava a què les relacions fossin més alegres i disteses i, poc a poc, molts d'ells eren els que deien frases curtes en català. En ocasions són membres de la Guàrdia Civil, del CNP o de l'Ertzaintza que pel mati em diuen "bon dia, Jordi..." o "com estàs avui?" i això és, per a mi, molt positiu.

L'evolució de les feines ha variat molt?

Considero que va a més, cada vegada hi ha més peticions tant de la Interpol com de l'Europol. També cal tenir en compte que totes les companyies de telefonia mòbil tenen les seus aquí, a Madrid, i és requisit indispensable que hi hagi un interlocutor al qual es pugui lliurar la informació sol·licitada pel CME. També s'ha potenciat els contactes amb l'Audiencia Nacional i la brigada del Banc d'Espanya.

Quin tipus de delictes són els que reclamen més atenció i a la vegada són més complexos per a un oficial d'enllaç?

A Catalunya, concretament ens afecten les xarxes i les organitzacions criminals que vénen de fora aprofitant que el nostre és un país turístic. Aleshores per saber quins són els membres que componen aquestes xarxes, quin patrimoni poden tenir, comptes bancaris, telèfons i contactes tenen és necessària una estructura de comunicacions i relacions del cos de Mossos d'Esquadra amb altres cossos policials a través de l'Europol.

Quin és el sistema de treball habitual d'una oficina d'enllaç?

La Divisió Central d'Investigació ens fa arribar aquí, a l'oficina d'enllaç, qualsevol petició motivada de dades i característiques d'una persona per tenir més informació. Nosaltres, a través de la Interpol, la fem arribar a la seu del país d'on possiblement són originaris els detinguts. Immediatament s'activa tot un procés de comunicació coordinada per tal d'aconseguir de forma ràpida les dades que es necessiten per continuar o tancar qualsevol investigació complexa. Fins i tot, les dades les enviem als serveis centrals de la Interpol.

Les relacions, i les competències, entre l' Europol i la Interpol estan regulades d'alguna manera?

Les dues organitzacions policials estan perfectament coordinades i són complementàries i, evidentment, mai no són competidores.

La seu central de la Interpol està a Lyon i la central d'Europa es troba a La Haia.

La Interpol també s'encarrega de totes les infraccions penals de dret comú, en canvi a l'Europol l'àmbit d'investigació és més limitat, són estrictament el tràfic il·lícit de drogues i de vehicles, la immigració clandestina, el blanqueig de diner, el tràfic de persones i el terrorisme.

A banda de complir aquest requisits, perquè l'Europol pugui actuar cal que els

dos països implicats en siguin membres. En canvi, la Interpol pot actuar sempre en tots els casos independentment del país. En definitiva, es tracta que un policia de San Francisco pugui demanar informació sobre un delictes que permeti detenir un delinqüent de nacionalitat francesa que estigui delinquant a Itàlia.

Quina és la tipologia del delictes en el qual tant la Interpol com l'Europol hi destina més hores i efectius?

Com sempre, és tradicionalment el delictes en l'àmbit del narcotràfic el que més volum de feina genera juntament amb els delictes contra el patrimoni. En canvi el terrorisme, tret del nostre país on desgraciadament encara tenim aquest problema, a la resta d'Europa ha anat desapareixent, bé perquè els grups terroristes han estat desarticulats o perquè han abandonat la lluita armada.

En el futur els delictes informàtics tindran més pes. Tècnicament són complexos a l'hora d'investigar, no obstant això, s'han creat grups sofisticats per combatre'ls i sobretot per estar-ne al dia.

Els problemes que genera la immigració també comporten una bona part de feina i dedicació, ja que són constants els moviments i la circulació de persones per Europa, sobretot les que provenen del nord d'Àfrica i de l'est d'Europa.

Com veu la situació del cos de Mossos d'Esquadra dins de tota aquesta macroestructura de policia d'àmbit mundial?

És important que progressivament la Policia de la Generalitat estigui present en els llocs de màxima informació, coordinació i decisió en l'àmbit de la prevenció i la repressió dels delictes a gran escala. Està molt bé que els Mossos d'Esquadra siguem la policia del país, però és necessari no perdre el ritme de les millors policies del món. Es pot estar en un primer nivell, sense deixar de ser la policia d'un país petit on la delinqüència avui hi és i demà ha marxat a altres llocs. Però és fonamental tenir i mantenir aquests contactes i si podem estar in situ, molt millor per donar les respostes adients.

Un llibre: Los renglones torcidos de Dios

Un escriptor: Noha Gordon

Una escriptora: Ana Maria Matute

Un actor: Harrison Ford

Un actriu: Michele Pfeifer

Un somni: que els Mossos d'Esquadra tinguin oficial d'enllaç arreu d'Europa

Què s'emportaria a una illa deserta?: un sac de paciència.

Pere Jané

Oficina del Portaveu

DELINQUÈNCIA DEL MÓN DE L'AUTOMÒBIL

Amb l'arribada de la revolució econòmica dels anys 60, l'automòbil va implantar-se primer com un article de luxe i posteriorment com una eina necessària per a totes les persones del món industrialitzat.

Es pot dir que des dels inicis de la indústria de l'automòbil fins als nostres dies han evolucionat les formes i característiques dels vehicles, però també han evolucionat els seus sistemes de producció i identificació. Va ser durant la dècada dels 70 quan els principals fabricants de vehicles es van reunir i van decidir crear una normativa internacional, d'obligat compliment, que facilités la identificació dels fabricants i alhora la dels seus productes.

Va crear-se el VIN o Vehicle Identification Number i, des de principis de la dècada dels 80, la pràctica totalitat de vehicles fabricats al món estan identificats mitjançant aquest número. El VIN a la nostra societat es coneix com a número de xassís o de bastidor.

L'evolució del món de l'automòbil va portar paral·lelament a evolucionar una trama de delinqüència al seu entorn que, amb el temps, va expandir-se fins arribar a crear unes màfies o xarxes de delinqüència conegudes, a nivell mundial, com a xarxes dedicades al tràfic il·lícit de vehicles.

Aquestes xarxes actuen com a pops i saben a la perfecció que l'única manera d'identificar un vehicle és mitjançant el seu número VIN, alhora, també saben que les plaques de matrícula tan sols són un tràmit administratiu de cada país per poder posar els vehicles en circulació; per això, el primer que fan, quan s'apoderen d'un vehicle, és treure'n les plaques i alterar o manipular el número VIN per col·locar-hi el VIN que els interessa. Amb aquesta alteració o manipulació aconseguen un dels principals objectius, que és anul·lar la veritable identitat i fer extremadament difícil la seva identificació, la demostració de la procedència il·lícita i la devolució al seu legítim propietari.

Aquestes xarxes també saben que la major part dels països receptors d'aquests vehicles exigeixen la presentació de documents de circulació per poder acreditar la seva procedència; per poder vendre els vehicles manipulats, necessiten uns documents de circulació i és aquí on troben una de les altres potes del pop: la falsificació dels documents de circulació.

Un cop s'ha sostret el vehicle, s'ha falsificat el número de VIN i s'han falsificat els documents de circulació, necessiten vendre el vehicle i novament apareix una altra de les potes del pop, les xarxes de distribució de vehicles procedents del tràfic il·lícit.

Àmbit d'actuació d'aquestes màfies

Avui dia, per les carreteres mundials circulen més de 700 milions de vehicles, la qual cosa fa pensar que el seu àmbit d'actuació afecta la pràctica totalitat del món industrialitzat; aquesta afectació es pot qualificar de dues maneres:

- Directa, tant al països on es produeixen els robatoris del vehicles, propietaris perjudicats, com als països on els venen, compradors perjudicats.
- Indirecta, donat que tota la societat, a conseqüència de la sostracció continuada de vehicles, pateix les pujades de les seves pòlisses d'assegurances, ja que les companyies asseguradores fan front així a les pèrdues que el fet els ocasiona.

Modus operandi

Com ja s'ha dit, l'inici de la xarxa delictiva comença amb el robatori del vehicle, però, com se n'apoderen? L'experiència demostra que la major part dels vehicles sostrets ho han estat de la manera següent:

- Sostrets a la via pública.
- Sostrets a l'interior de pàrquings, garatges o botigues de vehicles.
- Apropiats indegudament a cases de lloguer, rènting, lísing.
- Robatoris a domicilis per apoderar-se de les claus de vehicles o robatoris amb intimidació.

Com es falsifiquen els números VIN?

Es pot considerar que bàsicament hi ha tres maneres de fer-ho:

- Falsificacions fetes mitjançant segellat.
- Falsificacions fetes amb retalls de planxa.
- Falsificacions de reencunyament parcial o total del VIN.

A l'hora de falsificar els documents de circulació, com ho fan? La resposta a aquesta pregunta, es pot deduir a partir del que s'ha trobat fins ara:

- Suports físics sostrets en blanc.
- Suports físics originals manipulats i alterats.

-Fotocòpies en color falses.

-Emissió de factures falses.

Es parla de xarxes mafioses dedicades al tràfic il·lícit de vehicles, però una pregunta lògica seria saber quines són aquestes; fins al dia d'avui es poden classificar segons els seu sistema de treball:

- Xarxes dedicades a la sostracció i falsificació de vehicles amb destinació als països africans.

- Xarxes dedicades a la sostracció i falsificació de vehicles per als països de l'Est.

- Xarxes dedicades al tràfic il·lícit de vehicles dintre de la Comunitat, amb totes les seves variants.

- Xarxes dedicades al robatori de vehicles per desballestar-los i aconseguir peces de recanvi.

- Xarxes dedicades a la introducció de vehicles dintre de la Comunitat ignorant les homologacions de tipus.

Acció policial

Els cossos policials pateixen d'una manera directa la sensació d'inseguretat ciutadana que generen els robatoris continuats de vehicles.

Penalment, l'actuació d'aquestes màfies comporta la comissió d'una sèrie de figures delictives tipificades nostre al Codi penal:

- Robatori de vehicles, perquè és evident que aquestes xarxes quan s'apoderen d'un vehicle ho fan amb la intenció clara de no retornar-lo mai (articles 237 i 244 del Codi penal).

- Falsificació dels números VIN dels vehicles i dels documents de circulació (articles 26 i 390.1 del Codi penal).

Evidentment, una vegada es coneix l'existència organitzada d'aquestes xarxes mafioses de delinqüència, cal pensar què es pot fer per intentar neutralitzar-les o, si més no, atenuar-ne els efectes. El primer que s'ha de dir és que per molt eficients que siguin els cossos policials, sempre aniran un pas enrera i els seus coneixements estaran units a l'evolució d'aquestes xarxes. Les accions de lluita es podrien classificar de la manera següent:

- Contra el robatori de vehicles, on els principals implicats serien els fabricants de vehicles, les companyies d'assegurances i, per últim, els seus propietaris.

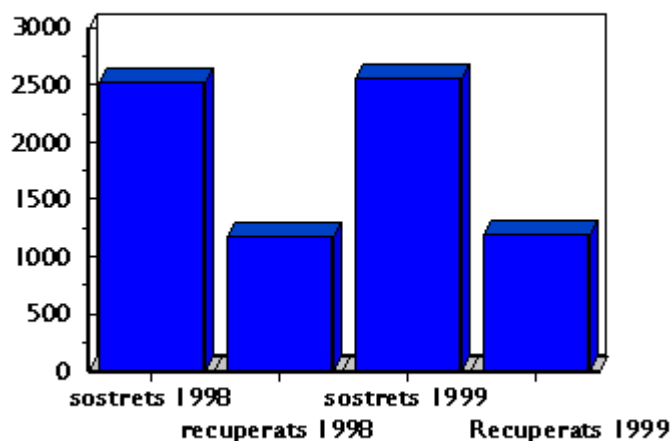
Els policies eviten robatoris amb la seva presència en l'àmbit de la seguretat ciutadana.

- Descobriments de les falsificacions dels números VIN i de les documentacions. És aquí on els cossos policials poden fer més en la seva lluita contra aquest tipus de delinqüència, l'èxit de la qual dependrà de la capacitat i bona preparació dels agents.

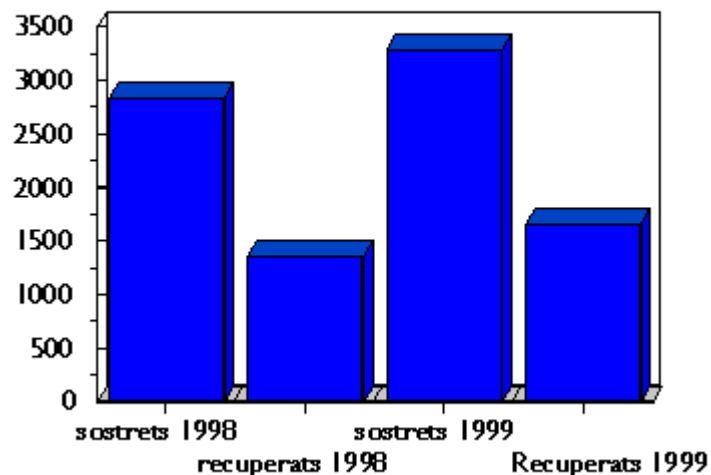
La col·laboració amb els diferents estaments relacionats amb l'entrada de vehicles també és molt important, perquè d'aquests estaments la policia pot obtenir una informació que d'altra manera seria difícil d'aconseguir. Els organismes en qüestió són:

- Prefectures de Trànsit de la Direcció General de Trànsit i Servei Català del Trànsit.
- Companyies d'assegurances.
- Fabricants de vehicles.

RGP

Total Desplegament

A més d'aquesta col·laboració, també cal la relació diària i personal policia - ciutadà. D'aquesta manera, es té accés a la informació que poden tenir persones anònimes, relacionades amb el món d'automòbil, per exemple, tallers, mecànics, etc.

Estadística de robatoris de vehicles

Per conèixer el volum d'afectats i el mercat que s'ha generat, cal donar un cop d'ull a les dades següents:

Total de vehicles sostrets any 1998 a la RPG.....2.524

Total vehicles recuperats any 1998 a la RPG.....1.176

Percentatge de vehicles recuperats.....6,592%

Percentatge de vehicles no recuperats.....53,408%

Total de vehicles sostrets any 1999 a la RPG.....2.459

Total vehicles recuperats any 1999 a la RPG.....1.199

Percentatge de vehicles recuperats.....49,44%

Percentatge de vehicles no recuperats.....50,56%

Total vehicles sostrets any 1998 a les comarques desplegament.....2.849

Total vehicles recuperats any 1998 a les comarques desplegament.....1.367

Percentatge de vehicles recuperats.....47,98%

Percentatge de vehicles no recuperats.....52,02%

Total vehicles sostrets any 1999 a les comarques desplegament..... 3.286

Total vehicles recuperats any 1999 a les comarques desplegament..... 1.658

Percentatge de vehicles recuperats..... 50,45%

Percentatge de vehicles no recuperats..... 49,55%

Després d'això, es pot apreciar que, aproximadament, la meitat dels vehicles que es roben no es recuperen, i si a aquestes dades sumem el total de vehicles que no es recuperen a la resta de l'Estat i als diferents països, es pot tenir una idea clara de què és i a qui afecta la delinqüència de l'automòbil.

Grup de Suport Operatiu

Àrea Regional de Trànsit Girona

L'ÚS DE SUBSTÀNCIES PROHIBIDES EN L'ENGREIX ANIMAL

“S’ha d’imposar la mateixa pena a aquell que realitzi qualsevol de les conductes següents:

1. Administrar als animals les carns o productes dels quals es destinin al consum humà substàncies no permeses que generin risc per a la salut de les persones, o en dosis superiors o per a finalitats diferents a les autoritzades.

4. Despatxar al consum públic les carns o productes dels animals d’abastament sense respectar els períodes d’espera, si escau, reglamentàriament previstos.”

Les característiques del delicte (referit a una conducta molt concreta, tipificat de nou en la reforma del Codi penal de l’any 1995, delicte en blanc, delicte de risc, necessitat de col·laboració amb diferents departaments, etc.) fan que, a la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, sigui investigat per la Unitat Central de Salut Pública i Consum. Aquestes mateixes característiques fan que no s'estudii específicament aquest delicte dins els programes de formació general del policia.

A més, les actuacions policials i administratives en aquest àmbit sovint són recollides pels mitjans de comunicació, ja que hi ha un interès social creixent per la qualitat alimentària.

LESIVITAT DE LA CONDUCTA I EL BÉ JURÍDIC PROTEGIT "SALUT PÚBLICA"

Les conductes que perseguim són conductes que generen situacions de risc per a la col·lectivitat. Situacions de risc que es poden anar concretant al llarg del temps en efectes lesius individuals, però que pràcticament sempre ho fan de forma anònima.

Aquestes són, doncs, característiques fonamentals del delictes:

- a) Víctimes ho som tots. O, el que és el mateix, podem ser-ho qualsevol, en qualsevol moment.
- b) La víctima no té consciència de ser-ho. Quan una persona es medica, sap que s'està medicant; quan fuma o beu, sap que està fumant o bevent, i quan menja, sap que està menjant. Però no té cap manera de saber si quan menja s'està medicant, què està prenent, i si el que està prenent l'afectarà individualment o no.

Aquestes característiques de víctima col·lectiva i indefensa, i de “perill invisible”, són les que fan que les actuacions relacionades amb aquest delictes tinguin una certa tendència a generar alarma social, sobretot si la informació divulgada és poc rigorosa.

La gran majoria de la població ingereix aliments d'origen animal al llarg de tota la vida, des de l'etapa fetal -en què els ingereix la mare- fins a la mort.

Els aliments d'origen animal (carn, ous, llet, peixos, etc.) poden contenir diverses quantitats de **contaminants** o substàncies no desitjables que poden afectar negativament la salut de les persones.

Aquests contaminants poden provenir de diversos orígens (contaminació ambiental, contaminacions accidentals, etc.), però els que ara ens interessin són els que provenen de la medicació dels animals.

Els principis actius dels medicaments tenen la capacitat de produir canvis en l'organisme, precisament d'aquesta capacitat es desprèn la seva funció terapèutica. Un cop administrats en un organisme (ja sigui una persona o un animal), els principis actius es distribueixen pels diversos teixits i hi perduren un temps, que varia amb múltiples factors, i es produeix habitualment una eliminació progressiva.

És per aquest motiu que, quan prenem aliments d'origen animal, si aquests animals han estat medicats, podem estar prenent petites dosis de medicaments.

A aquesta medicació involuntària i incontrolada, hi està sotmesa tota la població, amb independència de l'edat o del fet que siguin persones sanes o de salut malmesa.

Com es garanteix, doncs, que els aliments d'origen animal no comprometin la salut dels consumidors?

Per garantir que en els aliments d'origen animal no hi hagi residus de principis actius que puguin comprometre la salut dels consumidors, s'articula tota una manera de procedir (actualment regulada per normativa comunitària).

El primer pas de la cadena és regular quins principis actius poden formar part dels medicaments veterinaris: es calcula la **dosi diària admissible** (DDA) per a cada principi actiu, és a dir, la quantitat de medicament que pot ser ingerida per

qualsevol persona a través de l'alimentació sense que aquesta ingestió pugui afectar la seva salut. Un cop coneguda la DDA, es fixa el **límit màxim de residu** (LMR), o percentatge de cada principi actiu que hi pot haver en cada tipus d'aliment, per garantir que no es sobrepassi aquesta DDA.

Els diversos principis actius estan classificats en grups (annexos I, II, III i IV del Reglament comunitari CEE 2377/1990), segons si tenen LMR establert, si no cal establir-lo perquè no representen un risc per a la salut, o si un cop estudiats se'n prohibeix la utilització en medicaments veterinaris. Així mateix, també es prohibeix la utilització en medicaments veterinaris de qualsevol principi actiu no catalogat, o sigui, no estudiat.

La unitat de percentatge que es fa servir per fixar els LMR acostuma a ser el ppb (part per bilió americà), per exemple: un LMR de 20 ppb equival a 20 mil·ligrams de principi actiu per tona d'aliment.

Un cop s'ha estudiat científicament, i s'ha establert legalment la quantitat dels diferents principis actius que hi pot haver en els aliments, hem de veure quins mecanismes hi ha establerts perquè aquests no se superin.

La manera de garantir que els aliments d'origen animal no superin aquests LMR, ni continguin substàncies diferents a les permeses, és mitjançant dos mecanismes complementaris. El primer és regular la fabricació de medicaments veterinaris: es prohibeix als laboratoris fabricants utilitzar principis actius no catalogats, i per poder posar un medicament al mercat (obtenir l'autorització de posada en el mercat), han de presentar els estudis que indiquin el **temps d'espera**, és a dir, el temps que ha de transcórrer des de l'última aplicació del medicament a l'animal i l'aprofitament dels aliments (sacrifici, munyiment, obtenció d'ous, etc.), amb la finalitat de garantir que cap dels principis actius ultrapassa el LMR fixat. Com ja s'ha explicat, l'organisme viu va eliminant els diversos principis actius amb el pas del temps.

El segon mecanisme és regular les condicions d'ús dels medicaments veterinaris: per una banda, es prohibeix usar cap medicament o producte medicamentós que no estigui expressament autoritzat i, per l'altra, es prohibeix usar els medicaments autoritzats per a fins diferents o en dosis superiors a les autoritzades, i no respectar el temps d'espera.

Com podeu veure en aquest últim paràgraf, acabo de fer una relació de les conductes típiques del l'article 364.2 del Codi penal. **Aquest article tipifica totes aquelles conductes que poden tenir com a conseqüència directa que arribin aliments d'origen animal al mercat amb principis actius no autoritzats o amb principis actius autoritzats en dosis superiors a les permeses** (que superin el LMR establert).

Són conductes típiques de l'article 364.2 del Codi penal:

- a) **Administrar substàncies no permeses que generin risc per a la salut.** Són substàncies no permeses qualsevol producte (substància medicamentosa, pinso medicat, etc.) que contingui principis actius i que no estigui expressament autoritzat com a producte, amb independència de si els principis actius que té estan o no catalogats. La conseqüència d'això és que no es pot administrar cap producte per al qual no s'hagi establert el temps d'espera en condicions d'ús.
- b) **Administrar en dosis superiors.** Quan s'autoritza un medicament

veterinari, la fixació del temps d'espera es fa en funció d'una dosificació i unes condicions d'ús. Si s'excedeix la dosi fixada pel fabricant, tot i respectant el temps d'espera establert, els aliments que arriben al consumidor poden sobrepassar els LMR establerts.

- c) **Per a finalitats diferents.** Els medicaments s'autoritzen per a uns usos determinats, i no poden ser usats per a d'altres de diferents.
- d) **No respectar el temps d'espera previst reglamentàriament.** Si s'usa un medicament legal però no es respecta el temps d'espera, els aliments que arriben al mercat superen els LMR establerts.
- e) Altres conductes relacionades no amb qui administra el tractament il·legal, sinó amb qui introdueix en el mercat aliments que provenen d'animals tractats il·legalment.

En relació amb les persones que fabriquen medicaments veterinaris de forma clandestina, l'activitat es persegueix d'acord amb els articles 359 o 360 del Codi penal, segons els casos.

EL DOL EN LA CONDUCTA TÍPICA DE L'ARTICLE 364.2

Els motius per portar a terme les conductes típiques de l'article 364.2 del Codi penal són econòmics.

La ramaderia és una activitat comercial, de producció d'aliments. El procés de producció està sotmès a unes despeses, que es rendibilitzen en el moment de vendre els productes de l'animal.

Les conductes típiques es fan per augmentar el rendiment de l'activitat, però hi ha diversos mecanismes d'acció: disminució de baixes, reducció del temps d'engreix, augment de la massa muscular de l'animal, millora de l'aspecte de la carn, retenció de líquids en la massa muscular, etc.

L'apartat de reducció de baixes acostuma a anar associat a la sobremedicació, especialment amb combinacions d'antibiòtics "porro", que són usats per algun ramader de forma preventiva i sistemàtica abans que aparegui cap malaltia, en tots els animals, com si es tractés d'una vacuna. Com que els medicaments representen un cost, algun intermediari troba la manera d'abaratir-los saltant-se al laboratori. Ell mateix compra diversos principis actius, els barreja i els subministra als ramaders a un preu més baix que els medicaments autoritzats i introdueixen en el mercat aquests "còctels", que normalment porten més varietat de principis actius, a més concentració que els medicaments autoritzats i a preus inferiors. L'argument de venda és senzill: "cura més i és més barat". Evidentment no s'han fet els estudis per determinar el temps d'espera ni la dosificació adequada, per la qual cosa és impossible complir-ho.

L'altra manera d'augmentar el rendiment són els tractaments encaminats a aconseguir el màxim pes de massa muscular i un millor aspecte d'aquesta en el mínim temps possible i amb el major índex de transformació. Aquest és el camp

dels tractaments hormonals i dels "finalitzadors" en general. Hi trobem tant l'ús de substàncies expressament prohibides, com l'ús no autoritzat de principis actius catalogats.

El delictes que estem estudiant acostuma a ser continuat, ja que qui està disposat a córrer els riscos de cometre l'activitat delictiva, mirarà d'incrementar el rendiment de tots els animals que cria i no només la d'uns quants. A aquesta continuïtat hi hauria una excepció en relació amb el fet de no respectar el temps d'espera, seria el cas de l'animal que es posa malalt, se li administra una medicació, no respon, i se'l porta a sacrificar sense respectar el temps d'espera, a fi i efecte de no perdre els diners de l'animal si es mor (no es poden destinar a consum humà animals morts fora de l'escorxador).

Crec que és important no perdre de vista aquesta perspectiva que l'activitat de risc per a la salut pública es fa per motius únicament i exclusiva econòmics, és a dir, amb ànim de lucre, encara que aquest no sigui un requisit del tipus.

Però, per comprendre el problema, també cal considerar quins elements propicien que persones que habitualment no tenen cap altra conducta asocial cometin un delictes greu. La primera consideració és "l'autoconvenciment" que no passa res. Estem parlant d'un delictes de risc en el qual el resultat no és visible. Ni tothom acabarà emmalaltint per menjar aliments tractats, ni a qui emmalalteixi es podrà atribuir de forma clara i inequívoca l'origen de la malaltia relacionat amb l'alimentació. Ho entendrem millor amb un exemple: estudis epidemiològics poden relacionar la incidència de certs càncers amb el consum de carn amb hormones, però això no vol dir que quan es diagnostica un càncer a una persona se li pugui dir quin és l'origen.

La segona consideració és que el tràfic de substàncies no autoritzades és un negoci lucratiu, i sovint la persona que assessora el ramader és de plena confiança, és la mateixa que l'assessora en els altres aspectes de l'activitat, alimentació, medicació, etc. En molts casos el ramader que usa productes desconeix quin producte està donant.

La tercera és que hi ha una certa tradició d'ús. La normativa és relativament recent i avui estan prohibides pràctiques i substàncies que fa deu anys eren legals. És a dir, hi ha una certa resistència al canvi.

I la quarta i última és que durant un temps hi ha hagut una sensació de certa impunitat.

En qualsevol cas, sí que podem afirmar que existeix la consciència d'actuar il·lícitament, que podríem resumir en una frase "Jo no sóc un delinqüent, és la llei la que està equivocada, perquè això s'ha fet tota la vida i mai no ha passat res".

ELS MECANISMES DE CONTROL

En tots els escorxadors hi ha veterinaris oficials, que supervisen el sacrifici i immobilitzen i prenen mostres dels animals sospitosos. Quan es detecten tractaments il·legals, es posa en coneixement de la Unitat Central de Salut Pública i Consum, que inicia les investigacions.

A cap país del món s'analitzen tots els animals que es sacrifiquen. I, quan

s'analitza una mostra, ja sigui procedent d'un mostreig aleatori o d'un animal sospitós, la tècnica disponible en cada moment està limitada a unes substàncies determinades i a partir d'unes concentracions determinades (els límits de detecció).

Si s'introdueixen en el mercat clandestí productes que siguin eficaços, en condicions d'ús no detectables, la utilització d'aquests productes serà impune fins que se'n descobreixi la utilització i la tècnica analítica s'hi adequi. L'eficàcia dels mecanismes de control està íntimament lligada a aquesta capacitat de descobriment i a la velocitat d'adequació.

D'altra banda, és molt important perfeccionar l'actuació policial i judicial. Com ja s'ha explicat, al delictes del 364.2 hi corresponen penes greus. L'acció típica es fa de forma complementària a una activitat comercial lícita (la ramaderia) i viable sense cometre l'acció delictiva. En la mesura que, a les persones que cometen el delictes, se'ls apliqui la pena que per llei els correspon, s'està influenciant que s'abandoni aquesta conducta.

F. Xavier Tarrés i Campreciós

Cap de la Unitat Central de Salut Pública i Consum